

KORTE MEDEDELINGEN

PINKSTERKAMP NJN OP MEINWEG

VAN 21 T/M 24 MEI ORGANISEERT NJN AFDELING ROERMOND EEN PINKSTERKAMP OP DE MEINWEG

De NJN (Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie) is voor jongeren tussen de 12 en 25 jaar. Je gaat dan, samen met andere jongeren, op excursie en op kamp. Naast natuurlijk het leggen van contacten, trekken we de natuur in om op een gezellige manier onderzoek te doen naar bijvoorbeeld zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, insecten of planten. Ook organiseert de NJN elk jaar 11 zomerkampen met de duur van 10 of 12 dagen in binnen- en buitenland. Verder is er ieder jaar tussen kerst en nieuwjaar een congres, waar je iedereen die je op kamp tegenkwam, weer terug kan zien.

Tijdens het Pinksterkamp worden er diverse excursies gehouden. Overdag gaan we bijvoorbeeld op zoek naar Adders en Zandhagedissen, worden er libellen en vlinders gevangen om de soort te bepalen en kijken we naar nesten van vogels. 's Avonds na het eten speuren we naar zoogdieren zoals Reeën, Zwijnen, Dassen en Vossen. Bij vennen kunnen we naar salamanders zoeken. Het kamp vindt plaats in een schuur in Asenray en begint op vrijdagavond. Als je nog meer informatie wil over dit kamp, of je wilt je opgeven, dan kun je contact opnemen met Janneke Postulart, tel. 0475-325836.

DE AANWEZIGHEID VAN SIKKELKRUID IN ZUID-LIMBURG

Deze bijdrage is geschreven na een vondst van Sikkelkruid (*Falcaria vulgaris* Fabr.) tijdens het Floron kamp in juni 1998 in Zuid-Limburg. Dit was de eerste keer dat deze plant gevonden werd op een plaats die aansloot bij haar huidige areaal. Op grond van deze extra waarneming kan *Falcaria vulgaris* aan de Standaardlijst toegevoegd worden. De vindplaats bestond uit tientallen zaailingen op een akker en een goed ontwikkelde vegetatieve plant in de berm van een geasfalteerde landweg ten westen van Wijlre. Omdat tot nu toe zaden

aangetroffen zijn die verschrompeld en onderontwikkeld leken is de vondst van zaailingen opmerkelijk. Naast deze vondst zullen in deze bijdrage ook de andere waarnemingen in Nederland beschreven worden.

Falcaria vulgaris of Sikkelkruid ontleent de naam aan haar bladeren. Falx betekent zeis en falcatus sikkelvormig, dit naar de zeisvormige bladeren. Het woord *vulgaris* - wat gewoon betekent - gaat wat Sikkelkruid betreft voor Nederland bepaald niet op.

Sikkelkruid is een tot 1 m hoge overblijvende zomerbloeiër. De bladeren zijn zeer kenmerkend drietallig blauwgroen met fijngezaagde slippen (VAN DER MEIJDEN, 1996). Door deze kenmerkende bladeren leverde de determinatie van de enige vegetatieve plant geen problemen op. De zaailingen vertoonden wel de typische blauwgroene kleur, maar hadden geen drietallig blad.

Sikkelkruid is een plant van Mediterrane/West Aziatische oorsprong die langs akkers of wegranden staat. In Midden-Europa wordt de soort vaak aangetroffen op zonnige, droge, min of meer open plaatsen op kalkrijke grond langs wegen, op braakland en bij spoorwegen (LAUBER & WAGNER, 1998). Dit is ook de plaats waar Sikkelkruid in Limburg aangetroffen is. In Nederland werd de soort vroeger verspreid aangetroffen op adventief terreinen (o.a. Schiphol) waar *Falcaria vulgaris* meestal niet standhield.

Duurzame populaties zijn wel aangetroffen in Cadzand (ontdekt midden jaren tachtig en vijftien jaar later weer aangetroffen met begeleidende soorten als Kweek (*Elytrigia repens*) en Grote brandnetel (*Urtica dioica*), niet echt opwindende soorten (WEEDA, 1987). Ook een andere populatie langs de kust houdt lang stand: in Den Helder werd in de jaren '80 op een wal de soort aangetroffen. Recent werd door Gerrit Welgraven de oppervlakte van de uitdijende noordelijkste populatie van Nederland geschat op 25 vierkante meter (DUISTERMAAT, 1998). Grappig genoeg was deze Gerrit ook de veroorzaker van deze waarneming. Een door hem veroorzaakt oponthoud deed mij nog een pad uitlopen waar anders geen tijd voor geweest was, met deze vondst als resultaat. Waarschijnlijk is deze vondst een uitbreiding van een op 40 km verder gelegen vindplaats in België of een ook op 40 km afstand gelegen vindplaats in

Duitsland. De laatste vindplaats sluit aan op het huidige areaal van de soort. Door deze derde stabiele populatie is opname in de Standaardlijst van Nederland waarschijnlijk.

SUMMARY

FALCARIA VULGARIS FOUND IN SOUTHERN LIMBURG

Falcaria vulgaris was found in the province of Limburg in 1998. This is the first observation which is close to its normal distribution area in Germany. The two other localities where the species had so far been recorded were considered more or less artificial. An unusual aspect of the present observation is the presence of young plants, indicating chances of natural reproduction which might settle the species permanently in Limburg.

LITERATUUR

- DUISTERMAAT, H., 1998. Een greep uit de bijzondere vondsten van 1998. *Gorteria* deel 24, Nummer 5, 6 November 1998.
LAUBER, K. & G. WAGNER, 1998. *Flora Helvetica*, 2. Auflage. Verlag Paul Haupt.
MEIJDEN, R. VAN DER, 1996. *Heukels' Flora van Nederland* ed 22:319. Wolters-Noordhoff, Groningen.
WEEDA, E. J., 1987. *Nederlandse Oecologische Flora* deel 2:276. Amsterdam.

André Hospers

ahospers@dds.nl, Groningen

2 INTERACTIEVE FLORA'S

Recentelijk zijn twee interactieve flora's verschenen:

- Heukels' Interactieve Flora van Nederland (prijs: f 99,-).
- De interactieve Flora van Nederland en Vlaanderen (prijs f 119,95).

Voor leden van het Natuurhistorisch Genootschap is bij voldoende inschrijving een korting mogelijk oplopend tot 15%. Belangstellenden kunnen zich tot 1 juli melden bij:

W. Meijs, Ringweg 44, 6141 LZ Limbricht
tel.: 046-4512955
e-mail: wilmeijs@ilimburg.nl

OP PAD MET HET IVN!

Op 5 en 6 juni 1999 organiseert het IVN het Op Pad-weekend. Wilde u altijd al eens de natuur bij u in de buurt gaan verkennen? Dan is dit de gelegenheid. Tijdens het Op Pad-weekend worden er in meer dan honderd plaatsen in Nederland wandelingen, fiets- en vaartochten gehouden. Ervaren natuurgidsen nemen u mee naar de mooiste plekjes die ons land rijk is, laten u allerlei speciale dingen zien en weten er veel over te vertellen.

Het wordt wel een bijzonder waterige aangelegenheid, want alle excursies staan in het kader van het thema "Water en Wonen". Tijdens de verschillende tochten kunt u genieten van planten en dieren in en om het water. Gidsen laten zien hoe je de kwaliteit van het water kunt beoordelen en wat het belang is van schoon water voor planten, dieren en mensen. Ook kunnen zij u informatie geven over watergebruik in en om huis, de waterhuishouding in de omgeving en recreatie op, in en bij het

water. Kortom... natuur- en waterliefhebbers kunnen hun hart ophalen!

Speciaal tijdens dit weekend kunt u op allerlei interessante plaatsen, waar u normaal geen toegang hebt, een kijkje nemen. Hebt u bijvoorbeeld wel eens een watermolen van binnen bekeken, gesproken met een boer die zijn akkers en boomgaarden van water voorziet, of de afwegingen van een industrieel bedrijf dat water gebruikt voor zijn productieprocessen gehoord? Bij veel Op Pad-excursies kunt u ook deze kanten van "Water en Wonen" bekijken. In Limburg wordt een breed scala aan activiteiten georganiseerd. In het bijgaande kader ziet u welke afdelingen activiteiten organiseren.

Speciale aandacht gaat uit naar zes INTEGRALE WATEREXCURSIES. Voor deze activiteiten hebben de organiserende IVN-afdelingen contact opgenomen met een breed scala aan samenwerkingspartners. De plaatselijke watermolen, een bedrijf dat veel water gebruikt, een boer of tuinder, een visvereniging of terreinbeherende organisatie in waterrijk of juist

waterarm gebied en vele anderen zijn bereid gevonden hun verhaal over "water" aan u te vertellen! De manier waarop u deze verschillende organisaties ontmoet verschilt per organiserende IVN-afdeling (zie hieronder).

Wilt u meer informatie over de Op Pad met het IVN-activiteiten in Limburg dan kunt u contact opnemen met:

het Consulentenschap NME van het IVN te Roermond (Sylvia Brouwer), telefoonnummer 0475-350990.

Wilt u met het IVN op pad buiten de provincie Limburg? Bel dan telefoonnummer 020-6228115 voor informatie. Per provincie is een overzicht van alle activiteiten beschikbaar.

De voorlichtingscampagne "Water Natuurlijk" is een van de centrale thema's in het werk van het IVN. Met deze campagne vraagt het IVN aandacht en zorg voor al het water in de omgeving bij u en bij beleidsmakers.

INTEGRALE WATEREXCURSIES LIMBURGSE IVN-AFDELINGEN

MAAS EN NIEERS

Datum: 6 juni

Locatie: Ottersum Natuurontwikkelingsgebied De Banen.

Activiteit: Tijdens een wandelexcursie zal een vergelijkende plaats vinden tussen een jong en veel ouder natuurgebied; een zandafgraving en het Reichswald. In beide is water aanwezig (de zandafgraving en een oud venetje). Een agrariër en de visfederatie (Kroonbeek) vertellen tijdens de excursie hoe zij met water omgaan.

Meer info: Jan Eikholt tel: 0485-517721

DE STEILRAND/BAARLO-MAASBREE/DE MAASDORPEN

Datum: 6 juni

Locatie: Diverse natuurgebieden en organisaties in het werkgebied van de 3 afdelingen (omgeving Venlo)

Activiteit: Met een touringcar worden 5 zeer diverse locaties aangedaan: Het Zandmaasproject in Hout-Blerick, Ontgrondingen in het Jammerdal, De Groote Heide van Venlo, DSM Andeno in Blerick, Het Schuitwater bij Broekhuizen/Lottum. Water voor ecologie, natuur, productie, veiligheid etc. Het komt allemaal aan bod!

Meer info: Jac Neesen tel: 077-3596498, Annette Meier tel: 077-4758700, Ria Holscher tel: 077-4653256.

UBACH OVER WORMS

Datum: 6 juni

Locatie: Stillegebied Rimburch

Activiteit: Tijdens een excursie zullen IVN-gidsen u naar een fruitteler, een visvereniging en waterbeheerders in het mooie gebied langs de Worm brengen. Vanuit het oogpunt van deze organisaties zal u te horen krijgen hoe zij met water omgaan.

Meer info: Jo Beisman tel. 045-5323202, J. Spierts tel. 045-5322482 (na 17.00 uur)

DE OUDE LANDGRAAF

Datum: 6 juni

Locatie: Stroomdal van de Strijthagerbeek

Activiteit: Tijdens een wandeling vanaf de bron van de Strijthagerbeek via de watermolen naar de Botanische Tuin in Terwindsen kunt u kennis maken met de vele aspecten van water: bron van leven; transportmiddel; energiebron, leefomgeving etc.

Meer info: Jos Littmann tel. 045-5322273

VALKENBURG AAN DE GEUL

Datum: 6 juni

Locatie: Heempark Sjoensheim en omgeving

Activiteit: Tijdens een open dag van het Heempark kunt u via een foto-tentoonstelling, een dia-vertoning, een waterpad en een speurtocht kennis maken met water gezien vanuit de ogen van o.a. het IVN, de watermolen en de visvereniging.

Meer info: Leon Willems tel. 043-6012615 ('s avonds)

MAASTRICHT

Datum: 6 juni

Locatie: Jekerdal

Activiteit: Excursies met natuurgids en op eigen gelegenheid, fietstocht op eigen gelegenheid, info-stands en jeugd-activiteiten langs de Jeker. Tijdens deze activiteiten kunt u kennis maken met een bont gezelschap aan organisaties die hun eigen "water-verhaal" vertellen op hun post. De 16 organisaties variëren van o.a. de Vereniging voor Ecologisch Tuinieren (VELT), de Eerste Nederlandse Fietssersbond (ENFB), de ENCI, een agrariër, het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL), de Visstandverbetering Maas, de Wijkvereniging tot natuurbeherende instanties en vele anderen!

Meer info: Carlo Poolen tel: 043-3626261

ANDERE ACTIVITEITEN

Andere activiteiten tijdens het Op Pad met het IVN-weekend (5 en 6 juli) vinden plaats in:

Helden e.o. **info:** Dhr. Maessen tel. 077-4653761

Meijel **info:** Dhr. Slaats tel. 077-4661249

Weert **info:** Dhr. Aarts tel. 0495-466050/
Dhr. Cremers tel. 0495-537156

Brunssum **info:** tel. 045-5256350/5257290

Heerlen **info:** tel. 0475-350990

Hoensbroek **info:** Dhr. Quadackers tel. 045-5224778

Kerkrade **info:** tel. 045-5456373

Nuth **info:** tel. 045-4053602

Elsloo/Stein **info:** Dhr. Leerschool tel. 046-4332843

Land van Swentibold **info:** Dhr. Buskermolen tel. 046-4518902

Munstergeleen **info:** Dhr. Belle tel. 046-4516088

Schinnen **info:** via Consulentenschap NME tel. 0475-350990

Sittard **info:** Dhr. Frijns tel. 046-4525558

Ubachsberg/Voerendaal **info:** tel. 043-4592331

Eys **info:** Dhr. Frijns tel. 045-5442648

Ulestraten **info:** Dhr. Derks tel. 043-3643740